

Sygn. akt II Cz 591/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:SSO Violetta Osińska (spr.)

Sędziowie:SO Dorota Gamrat-Kubeczak

SO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2014 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela C.(...)w W.

przeciwko dłużnikowi G. H.

o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty na rzecz następcy prawnego

na skutek zażalenia wierzyciela na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 30 stycznia 2014 r., w sprawie o sygn. akt IX Co 8344/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt II Cz 591/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r. , sygn. IX Co 8344/13, Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie oddalił wniosek wierzyciela - C.(...)z siedzibą w W.- o nadanie na rzecz następcy prawnego klauzuli wykonalności tytułowi wykonawczemu w postaci nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym przez Referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym (...)w dniu(...).r., sygn. akt (...) któremu Referendarz sądowy w tymże Sądzie postanowieniem z dnia 19 listopada 2012 r. nadał klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikowi G. H..

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w świetle art. 788 § 1 k.p.c., wniosek wierzyciela okazał się bezzasadny. Sąd wskazał, że wnioskodawca za pomocą stosownych dokumentów, winien wykazać, że nabył od pierwotnego wierzyciela (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. wierzytelność w stosunku do dłużnika. Analiza dokumentów przedłożonych przez niego nie daje podstaw do niewątpliwego ustalenia, że przeszła na niego wierzytelność objęta przedmiotowym nakazem zapłaty. Z § 1 ust.1 umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 26 marca 2013 r. wynika, że dane dotyczące wierzytelności i dłużników według stanu na dzień rozliczenia, tj. na 18 marca 2013 r. stanowią załącznik nr 1 do przedmiotowej umowy. Sąd Rejonowy zważył, iż z pisma, które ma w założeniu wnioskodawcy stanowić załącznik do przedmiotowej umowy, nie wynika, iż wierzytelności w niej wskazane zostały objęte w/w umową. Na wydruku znajduje się odręczny dopisek „wyciąg z załącznika nr 1 umowy z dnia 26.03.2013r.”, brak jednakże informacji, kto go sporządził i brak podpisu tej osoby.

Nadto Sąd Rejonowy stwierdził, że w przedmiotowym piśmie wskazane są pewne kwoty. Jednakże istnieje rozbieżność między należnościami w nich wskazanymi a należnością zasądzoną tytułem wykonawczym objętym niniejszym postępowaniem klauzulowym. Nie można zatem mówić o tożsamości przedmiotu zbycia.

Reasumując, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał, aby nabył wierzytelność wynikającą z przedmiotowego nakazu zapłaty, bowiem przedłożył niekompletne dokumenty, co skutkowało oddaleniem złożonego wniosku.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się wierzyciel, który w wywiedzionym zażaleniu zaskarżył je w całości wnosząc o jego zmianę, poprzez uwzględnienie wniosku wierzyciela, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Nadto wniósł o zasądzenie na rzecz pełnomocnika wierzyciela kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił dokonanie sprzecznych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że nie zostały spełnione wymogi wynikające z art. 788 § 1 k.p.c.

Podniósł, że do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności dołączył wszystkie wymagane przez prawo dokumenty, w tym również załącznik nr 1 do przedmiotowej umowy. Odnosząc się do formy załącznika wskazał, że został on przedłożony jako wyciąg z załącznika nr 1 do przedmiotowej umowy i był odpowiednio oznaczony. Nadmieniał, że jest to dokument prywatny, a więc nie ma znaczenia, czy opis wyciągu sporządzony został przy pomocy pisma drukowanego czy też odręcznie. Poświadczenie notarialne podpisów złożonych pod umową sprzedaży wierzytelności dotyczyło umowy wraz z załącznikiem, co oznacza, że poświadczenie notarialne podpisów odnosiło się również do załącznika, nadając mu w konsekwencji moc dokumentu prywatnego z podpisami urzędowo poświadczonymi.

Ponadto skarżący wskazał, iż sporządzając odpisy dokumentów musiał dokonać ich rozdzielania w celu skopiowania, zaś jedynie notariusz może połączyć dokumenty w sposób trwały. Wobec tego skarżący stwierdził, iż nie jest możliwe dostarczenie do sądu trwale połączonych dokumentów wskazujących przejście uprawnień wraz z podpisami notarialnie poświadczonymi, dlatego też sąd zobowiązany jest do analizy treści dokumentów a w razie wątpliwości może wezwać pełnomocnika do uzupełnienia ewentualnych braków formalnych wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 788 § 1 k.p.c., jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Przepis art. 788 § 1 k.p.c. umożliwia realizację tytułu egzekucyjnego, jeżeli wymienione w nim osoby nie są wierzycielami lub dłużnikami i na ich miejsce na skutek następstwa prawnego pod tytułem ogólnym lub pod tytułem szczególnym weszły inne podmioty, przy czym możliwość nadania klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego jest uzależniona od spełnienia określonych warunków. Na gruncie przepisu art. 788 § 1 k.p.c. niezbędną przesłanką do skutecznego ubiegania się przez następcę prawnego wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności jest wykazanie przez wnioskodawcę, oprócz istnienia samego tytułu egzekucyjnego nadającego się do wykonania, także faktu przejścia praw lub obowiązków za pomocą ściśle określonych środków dowodowych w postaci oryginałów dokumentów urzędowych lub prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym lub też ich odpisów, poświadczonych przez osobę posiadającą upoważnienie ustawowe. Sąd orzekający w postępowaniu klauzulowym ocenia te dokumenty pod względem formalnym, tj. w zakresie dotyczącym ustalenia, czy spełniają one kryteria wymagane od dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 k.p.c. lub czy podpisy na dokumencie prywatnym zostały urzędowo poświadczony. Dokument przedkładany przez wnioskodawcę powinien umożliwiać stwierdzenie, że przejście rzeczywiście nastąpiło, przy czym decyduje każdorazowo treść konkretnego, poddawanego ocenie dokumentu. Ocena ta powinna być

prowadzona przy zachowaniu reguł wykładni, a zatem uwzględniać także okoliczności powstania dokumentu i uwarunkowania, w jakich funkcjonuje podmiot, który go wystawił.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy stwierdza, iż trafnie uznał Sąd Rejonowy, że dokumenty przedłożone przez wnioskodawcę nie dają podstaw do niewątpliwego ustalenia, że przeszła na niego wierzytelność objęta nakazem zapłaty w sprawie o sygn. akt (...). Za zajęciem takiego stanowiska przemawiają przede wszystkim następujące względy.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy wierzyciel powoływał się na umowę sprzedaży wierzytelności z dnia 26 marca 2013 r. zawartą pomiędzy pierwotnym wierzycielem – (...) Spółka Akcyjna (...) (...) w W.. Umowa zawarta została w zwykłej formie pisemnej przez równorzędne podmioty prawa cywilnego a zatem nie może być uznana za dokument urzędowy. Może być traktowana jedynie jako dokument prywatny. Takowy zaś dokument powinien zawierać urzędowe poświadczenie podpisu. Poświadczenie przez notariusza własnoręczności podpisu nie nadaje dokumentom prywatnym mocy dokumentu urzędowego. Moc dokumentu urzędowego przybierają dokumenty sporządzone w formie aktu notarialnego. Dokument, na którym podpis został poświadczony przez notariusza zachowuje swój charakter prywatny, a jedynie tzw. „klauzula poświadczeniowa” ma charakter urzędowy (por. (...), Poświadczenie własnoręczności podpisu, LEX nr 168492).

W tym miejscu odwołać należy się do przepisu art. 96 pkt 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. nr 189, poz. 1158 ze zm.) który stanowi, iż do kompetencji notariusza należy poświadczanie podpisów. Zgodnie z kolei z art. 88 ustawy podpisy na aktach notarialnych i poświadczonych dokumentach są składane w obecności notariusza. Jeżeli podpis na poświadczonym dokumencie był złożony nie w obecności notariusza, osoba, która podpisała, powinna uznać przed notariuszem złożony podpis za własnoręczny. Okoliczność tę notariusz zaznacza w sporządzonym dokumencie.

Zgodnie zaś z przepisem art. 129 § 2 k.p.c. poświadczenie zgodności z oryginałem odpisu dokumentu przez notariusza lub występującego w sprawie pełnomocnika strony w osobie np. radcy prawnego, nadaje temu poświadczeniu charakter dokumentu urzędowego. Oznacza to, że poświadczony przez pełnomocnika odpis dokumentu ma charakter dokumentu urzędowego w tym znaczeniu, że potwierdza się w nim z mocą dokumentu urzędowego istnienie dokumentu „źródłowego” o treści takiej samej jak odpis. Złożenie takiego dokumentu jest zatem wystarczające dla zrealizowania funkcji przewidzianej w art. 788 § 1 k.p.c. dla dowodu z dokumentu. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 grudnia 2010 r., sygn. akt: III CZP 98/10, OSNC 2011/9/92, podkreślając jednocześnie, że art. 129 § 2 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie również w postępowaniu klauzulowym, a to z mocy art. 13 § 2 k.p.c.

Z powyższego wynika zatem, iż poświadczenie własnoręczności podpisu może odbyć się w dwojaki sposób: albo poprzez złożenie go w obecności notariusza albo też poprzez złożenie przed notariuszem oświadczenia, iż podpis złożony pod danym okazanym notariuszowi dokumentem został złożony przez nią – osobę składającą oświadczenie – własnoręcznie. Wnioskodawca powinien złożyć bądź oryginał takiego dokumentu wraz z oryginałem jego poświadczenia ewentualnie występujący w sprawie profesjonalny pełnomocnik bądź notariusz winien poświadczyć za zgodność z oryginałem kserokopie wymienionych powyżej dokumentów.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy wnioskodawca przedłożył kserokopię umowy przelewu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie radcę prawnego. Poświadczenie zgodności kopii z oryginałem przez radcę prawnego nie budzi zastrzeżeń. Zastrzeżenie budzi notarialne poświadczenie własnoręczności podpisów. Z poświadczeń do umowy z dnia 26 marca 2013 r. wynika, iż poświadczona została własnoręczność „podpisów na załączonym dokumencie”. Sposób zaś połączenia arkusza dokumentu nie jest prawidłowy. Klauzula poświadczeniowa może być umieszczona na odrębnej karcie (wówczas powinna być umieszczona za dokumentem (nigdy przed), trwale z nim połączona, spojona pieczęcią i parafowana), bądź na samym dokumencie, na jego końcu ((...))Czynności poświadczeniowe w praktyce notarialnej (...)). W niniejszej sprawie nic nie wskazuje na takowe trwałe połączenie aktu poświadczenia z dokumentem, pod którym złożone zostały podpisy. Nadto, z poświadczenia wynika, iż stwierdzona została jedynie własnoręczność podpisów a nie własnoręczność paraf złożonych na załącznikach do umowy. Przy

braku trwałego połączenia, trudno w ogóle uznać przedłożone zestawienia za załącznik, zwłaszcza, iż na jednym z nich charakter dokumentu został dopisany "wyciąg z załącznika nr 1 umowy z dnia 26 marca 2013". Sąd Okręgowy wskazuje, iż trudność w wykazaniu takowego trwałego połączenia w przypadku posługiwania się przez wnioskodawcę poświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopią można przezwyciężyć choćby poprzez szczegółowe opisanie przez pełnomocnika wyglądu poświadczanego dokumentu w tym jego trwałego połączenia. Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn., Dz. U. z 2010 r. nr 10, poz. 65 ze zm.) radca prawny ma prawo sporządzania poświadczeń odpisów dokumentów za zgodność z okazanym oryginałem w zakresie określonym odrębnymi przepisami. Poświadczenie powinno zawierać podpis radcy prawnego, datę i oznaczenie miejsca jego sporządzenia, na żądanie - również godzinę dokonania czynności. Jeżeli dokument zawiera cechy szczególne (dopiski, poprawki lub uszkodzenia) radca prawny stwierdza to w poświadczeniu. Znakiem szczególnym dokumentu jest w omawianej sytuacji jego trwałe połączenie, które radca prawny może stwierdzić poświadczając za zgodność z oryginałem przedkładanej kserokopii.

Podkreślić należy, iż wierzyciel musi mieć na uwadze, że postępowanie w trybie art. 788 k.p.c. jest uproszczoną formą uzyskania klauzuli wykonalności, co następuje na podstawie przedłożonych dokumentów, mającą na celu przyspieszenie tego postępowania. Postępowanie to ma charakter jedynie formalny, sprawa zostaje rozpoznana bez udziału dłużnika na posiedzeniu niejawnym i w związku z tym należy dochować wszelkiej staranności, aby wykazać następstwo prawne. W przeciwnym razie zachodziłoby niebezpieczeństwo dowolnego sposobu wskazywania przez wierzyciela osoby dłużnika i uzyskiwania klauzuli wykonalności bez jakiegokolwiek kontroli. Taka zaś sytuacja jest niedopuszczalna.

W tej sprawie wnioskodawca nie zdołał wykazać, by rzeczywiście doszło do przejścia na jego rzecz wierzytelności objętej wskazanym tytułem egzekucyjnym. W rezultacie nie ziszczyły się przesłanki umożliwiające nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu z uwzględnieniem przejścia uprawnień z niego wynikających.

Argumentując jak powyżej Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.